

9.9.2019

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo@stm.fi

Viitteenne: STM058:00/2019

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi aktiivimallin leikkureiden ja velvoitteiden kumoamiseksi

Sosiaali- ja terveysministeriön luonnoksessa hallituksen esitykseksi työttömyysturvalain 6 luvun 3 a §:n ja 7 luvun 5 a §:n kumoamisesta ja eräiden muiden lakien muuttamisesta esitetään aktiivimallia koskevien säännösten kumoamista. Esitetyn työttömyysturvalain muutoksen myötä työttömän ei tarvitsisi enää täyttää aktiivimallia koskevassa säännöksessä edellytettyä työskentelyn tai palveluun osallistumisen ehtoa säilyttääkseen täyden työttömyysetuutensa. Muilta osin työttömyysetuuden saannin edellytykset pysyisivät ennallaan. Työttömyysetuuden omavastuu-aika olisi edelleen viisi päivää.

Teollisuusliitto ja Teollisuuden työttömyyskassa pitävät aktiivimallin säännösten kumoamista erittäin kannatettavana. Kannatettavana pidetään myös sitä, että omavastuuajan pituutta ei esitetä muutettavaksi, vaan se olisi edelleen viisi päivää. Aktiivimallin leikkurin poistamista koskeva voimaantulosäännös on selkeä ja kannatettava esitetyn mukaisena.

Aktiivimallin työllistymistä edistävät vaikutukset ovat jääneet osoittamatta. Aktiivimalli on työttömien keskuudessa koettu epäoikeudenmukaisena. Malli on asettanut eri puolella Suomea ja eri ammattialan työnhakijat eriarvoiseen asemaan. Työttömän ensisijainen velvollisuus on olla aktiivinen hakemalla työtä. Vaikka työtön olisi aktiivinen ja hakisi työtä, mutta ei yrityksistään huolimatta onnistu sitä saamaan, aktiivimalli leikkaa työttömän etuutta 4,65 prosentilla.

Aktiivimalli aikaansaa työttömässä kaavamaista toimintaa, jolla pyritään täyttämään mallin edellytys, eikä työttömän aktiivinen toiminta suuntaudu työllistymisen edistämiseen. Osa-aikainen muun kuin oman alan työ voi jopa häiritä tai hidastaa oman alan koko-aikatyön löytymistä ja johtaa työttömän toimintaa järkevän työuran kannalta aivan väärään suuntaan. Aktiivimalli voi myös johtaa työtöntä osallistumaan sellaisiin työllistymistä edistäviin palveluihin, joita hän ei juuri sillä hetkellä tarvitse. Työllisty-

9.9.2019

mistä edistävät toimet tulee kohdistaa oikea-aikaisesti ja oikean sisältöisenä sille työttömien kohderyhmälle, jolle on niistä eniten hyötyä. Kuten esitysluonnoksessa on todettu, työ- ja elinkeinotoimiston asiantuntijat arvioivat, että aktiivimalli sopii huonosti yhteen seudullisten yritysten rekrytointitarpeen kanssa.

Aktiivimalli on jäsenten kannalta vaikeasti ymmärrettävä, koska aktiivisuuden täyttämisedellytykset sekä aktiivisuuden seurantajaksojen vaihtuminen ovat hyvin mutkikkaita. Tämä on lisännyt paljon työttömyysetuuden toimeenpanijoiden neuvonta- ja seurantatyötä. Mallin poistaminen yksinkertaistaa työttömyysturvaa ja antaa työttömälle paremmat mahdollisuudet ymmärtää mitä häneltä odotetaan. Aktiivimallin leikkurin poistaminen sujuvoittaa työttömän palvelua ja joissain tilanteissa jopa nopeuttaa jäsenen korvauksen saamista.

Työttömille tulee turvata henkilökohtaisiin tarpeisiin kohdennetut, oikea-aikaiset palvelut. Laadukkailla palveluilla saadaan lisättyä työmarkkinoille osallistumista ja vaikeimmin työllistyvätkin palaamaan tuetusti työelämään. Näitä kohderyhmiä ovat mm. osatyökykyiset, maahanmuuttajat, nuoret ja ikääntyneet. Lisäksi tulee tukea nopeaa uudelleen työllistymistä kohdentamalla huomiota muutosturvaan. Tulee tukea uudelleen koulutautumista ja ammattitaidon vahvistamista.

Teollisuusliitto

Teollisuuden työttömyyskassa

Riku Aalto
puheenjohtajaIrene Niskanen
työttömyyskassan johtaja